

Martha Nussbaum De Breekbaarheid van het Goede 7

Theo Meereboer en Petra Bolhuis
Zie ook www.maieutiek.nl

maieutiek-college7

Waarom zal Aristoteles de kwetsbaarheid handhaven?

Aristoteles gaat uit van ethische specificiteit. “regels zijn alleen gezaghebbend als ze correct zijn, maar ze zijn alleen correct als ze niet in strijd zijn met de concrete situatie” Zie ook citaat blz 418

Er doet zich in het concrete morele handelen altijd iets voor waarmee -de in het verleden opgestelde- regel zich niet uiteen heeft gezet; het nieuwe.

maieutiek-college7

Plaats voor het irrationele

- “Voorrang geven aan het algemene en het technische in de zin van Plato is een verlies van inzicht vanuit het irrationele. Als we praktisch inzicht losmaken van de hartstochten verliezen we niet alleen hun motiverende en informerende macht, maar ook hun intrinsieke waarde voor mensen” (blz 429)

maieutiek-college7

Kwetsbaarheid?

- Vraag van het boek keert terug; “In hoeverre is het goede menselijke leven, eudaimonia, inderdaad kwetsbaar? Welke gebeurtenissen van buitenaf kunnen het ontwrichten of laten ontsporen en hoe (tot op welke hoogte) moet het proberen zich daartegen te beveiligen?”

maieutiek-college7

Twee opvattingen

- 1 eudaimonia is toeval gevolg van het hebben van een goed daimon
- 2 eudaimonia heb je zelf in de hand

N.B Aristoteles neemt beide uitgangspunten serieus. Als er mensen deze visie aanhangen zit er blijkbaar in ieder geval voor hen iets in dat de moeite van het bekijken waard is, zo redeneert hij. (blz 441/442)

maieutiek-college7

Ad 1 Als we van de eerste aanname uitgaan verliezen we iets dat we niet kwijt willen raken (vergelijk Nietzsche's “De mens wil nog liever het niets willen, dan niet te willen...”)

Ad2 Goede karakter is wel van belang, maar vergelijkbaar met een talent, het moet wel geactualiseerd worden in een gebeurtenis. (447)

maieutiek-college7

Invloed van Kant

- Eudaimonia= goed leven
- Makariotes = gezegend leven

Kant heeft meer rechtstreeks invloed op onze visie zegt Nussbaum. Kant gaat uit van kernwaarden die onaantastbaar zijn m.b.t. externe factoren

maicutek-college7

Belemmerende factoren;

1 Hulpbronnen onthouden

- Noodzakelijke → activiteit stopt
- Verhinderen

2 Het object op wie de handeling gericht is weghalen

- Persoonlijk verlies → activiteit stopt
- Belemmerend door tijdelijk of gedeeltelijk verlies

maicutek-college7

Vervolg belemmeringen;

- 3 Door onwetendheid gaat het toeval instaan tussen bedoeling (goed) en uitwerking (niet goed)
- 4 Kan gaan om handelingen met een gemengd karakter (hanteren van een dilemma dat het kwade kan opleveren).
- 5 Liefde brengt je vaker in lastige situaties waarin je iets op moet geven ten behoeve van iets groters, waar je ook ethisch gezien meer waarde aan hecht (opofferen van je leven, je veiligheid of je geld is verlies aan makariotes maar ook winst voor eudaimoon leven).

maicutek-college7

Onschuld of ervaringswijsheid?

- (Blz 466) Deugdzaamheid is de kiem voor haar eigen ondergang als mensen die juist die deugd nastreven gedurende hun leven de ervaring opdoen dat deugd niet altijd het goede wederkerig oplevert, beloond wordt, of zelfs maar gewaardeerd.
- juist de jeugdige onschuld geeft bepaalde goede eigenschappen, maar we kunnen niet terug naar kinderlijke onschuld → we moeten door naar *'geraffineerde onschuld'*.

maicutek-college7

Alles van waarde is weerloos (Lucebert)

- Wat we waardevol vinden is per definitie kwetsbaar.
- We kunnen niet vanuit een objectief buitenperspectief over het goede oordelen. Wat wij goed of edelmoedig vinden is dat binnen de menselijke context. (opmerking: misschien zelfs alleen binnen de context van een taalspel)

maicutek-college7

Vershil Plato-Aristoteles

- Plato denkt dat het objectief goede zichtbaar wordt als de belemmeringen en de kwetsbaarheid wegvallen. Dan onthult het zich.
- Aristoteles zegt dat juist onze kwetsbaarheid ons zicht geeft op wat voor ons het schone of het goede kan zijn.

maicutek-college7